

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація
Львів РИНОН Ч. IV II ПОВ
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 228-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Код: II К О. Львів 504.000
Банку "Госбанк Польск"
Прата "Діло".
Реклама не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇ
місячно 12 копійок 1.00 злот.
квартально 35.00
піврічно 60.00
річно 100.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ
ХОСЛОВАЧИНІ 20 КОР. Ч
У ВСІХ ІН КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СТОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ "ДІЛО" В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Коли Генляйна арештують, я сам стану провідником судетських німців

— заявив ГІТЛЕР БРИТАЙСЬКОМУ ЖУРНАЛІСТОВІ.

ТРЕБА СКІНЧИТИ РАЗ НА ВСЕ!

Гітлер дав представникові льондонського журналіста "Дейлі Мейк" Вордві Прайсові інтерв'ю на тему Чехословаччини.

"Чехи твердять, — заявив він — що плебисцит не можливий, бо його не передбачу конституція. На мій погляд чеська конституція замикає лиш одне: гніт 7-ох мільйонів чехів над 4-ма мільйонами меншин.

Ті клопоти з чехами мусять покінчитися раз на все. Якби той стан довше існував, він зрештою би європейські відносини, аж доки не довів би до катастрофи.

ЧЕХСЬКО-СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ І ПЕРЕГОНІ В ЛЕТУНСЬКИХ ЗБРОЄННЯХ.

Істнування Чехословаччини — большевиського союзника, вбитого в само серце Німеччини, змусило мене утворити велику повітряну армію; у відповідь на те Франція та Англія також скупали свої летунські сили. Вже раз поділяв ми німецьку летунську армію з огляду на положення у Чехословаччині. Якщо тепер не захистити опанувати кризу, Герінг небавом знову заявить, щоб подвоїти німецьке летунство; і саме зробить Англія та Франція — і такі перешкоди приваляють даліше.

ВИТРИМАЄМО НАСТУП УСІХ СИЛ СВІТА.

Доки чехи гноблять німецьку меншину, яку би приготували на все. Я пізнав лише Мазіно і чимало з неї навчився, але ми відчували щось, що є куди краще і витримає наступ усіх сил світа, якщо ми рішимо обмежити до оборони на випадок нападу на нас. Ніхто в Німеччині не думає про напад на Францію. Не маємо до Франції ненависті, навпаки — симпатії. Не хочемо ніякої війни і з Англією.

Саме міг би я зробити в Німеччині і для Польщі, колиб не мав до діла з тою неколкою чеською тиранією над кількома мільйонами євреїв. Та не скінчиться, це мусить скінчитися!

Англія і Франція погодились на прилучення Судетів до Німеччини?

НАРАДИ НАД ГАРАНТІЯМИ ДЛЯ АМПУТОВАНОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ПРЕМ'ЄР ДАЛЯДІЄ І МІНІСТР БОННЕ У ЛЬОНДОНІ.

Французький прем'єр Даладіє з міністрами закордонних справ Бонне та 4-ма вищими урядовими міністрами відлетіли до Льондону. На льондонському майдані повітав їх прем. Чемберлен, міні Галіфакс та французький посол у Лондоні.

В 11 годині почалися спільні наради у британському міністерстві закордонних справ. До участі прем. Чемберлен зложив звіт про ситуацію з Гітлером.

В год. 11.30 британський уряд прийняв спільних французьких гостей, які опісля телефонували до Парижа. В год. 15.30 розмови почали нову і протягнулись до пізньої ночі.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ХОЧЕ ДАТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ НІЯКИХ ГАРАНТІЙ.

Дипломатичні кореспонденти ПАТ-Ої довідались, що між французькими та британськими міністрами з'явилась різниця поглядів у відношенні до того, чи має гарантувати нові кордони Чехословаччини, після плебісциту в Судетах.

Англія не хотіла давати ніяких нових гарантій. Коли вона — мовляв — гарантує цілість та безпеку Франції, це

ЧЕХИ НІКОЛИ НЕ БУЛИ НЕЗАЛЕЖНИМ НАРОДОМ.

доки мир. договір не підніс їх до незадоволення, штучної позиції панування над меншинами численнішими, ніж вони самі. Було це божевільня — творити по війні Чехословаччину, в якій інтелектуально нижча горстка чехів панує над німцями, мадярами, поляками — народами з тисячлітньою культурою. Було це творіння шаленої ігноранції.

Судетські німці не шанують чехів і ніколи не приймуть їхнього панування. По світовій війні великодержави заявили, що Німеччина негідна панувати над муриними, а рівночасно вони піддали під панування чехів — другорядного народу — 3 і пів мільйонів німців, що мають високу культуру й характер.

Колиб тоді була істнувала велика Німеччина, це булоб неможливе. І як лиш Німеччина знову стала сильніша, судетські німці стали організуватися.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ... ЧЕХІВ.

Праський уряд робить усі можливі зусилля, щоб розсварити європейські великодержави, бо без того його держава не моглаб істнувати; але політичною хитрістю неможливо такий стан довше утримати.

Якби Генляйна арештували, я сам стану провідником судетських німців — і хотів би я бачити, як довго опісля п. Бенеш міг би оголошувати свої декрети. Може не оголосить він сьогнішнього листа, щоб мене арештувати...

Колиб чехи мали великого державного мужа, вони давно булиб допустили до того, щоб Судети получились з Німеччиною, запевнюючи тим шляхом автономію для чехів.

Та п. Бенеш — це політик, не державний муж."

вповні вистарчає, щоб Франція сама загарантувала безпеку нової (поменшеної) Чехословаччини; колиб Франція з огляду на гарантію для Чехословаччини вмішалась у війну, Англія їй може.

Французькі міністри не вдовольняються і домагаються, щоб Англія разом з Францією загарантувала нейтральність нової Чехословаччини.

Кооп. ГОТЕЛЬ

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Львів, вул. Косцюшка 1. Тел. 201-33 208-88

Міли, ягідні фінезіані чисті кімнати по найнижчих цінах. В готелі приватний гол, вінда, телефон, ванна, біжуча змина й тепла вода для ванночки. Шан. Гостей. — Готель центрально оґрітий. 6031 2-3

ЛНАР ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ

Д-р Кривокульський Степан

вернувся з наказів та приймає від 10-12 і 4-6

1996 ЛЬВІВ, АСИКА 2. II. ПОВЕРХ. 1-2

Вибори як засіб консолідації.

Львів, 19. вересня 1938.

У статті "Діло" ч. 204 з 15. ч. м. "Нова ситуація" обговорено загальне положення, яке виникло після розв'язання союму і сенату розпорядком президента держави на основі його конституційних прерогатив, які не потребують навіть контрасигнату шефа уряду. Визначено вже вибори до сойму на 6. листопада і до сенату на 13. листопада ц. р. В грудні ц. р. зберуться новообрані законодавчі палати приблизно в часі, коли збирається звичайна бюджетова сесія і в нормальному часі поладують державний бюджет та інші біжучі справи, що їх пропонує уряд, або що вийдуть з польської ініціативи.

Однак поза бюджетовим прелімінарем знайдеться на черзі дня друга — у внутрішній польській політиці найважливіша справа, а саме проект нових виборчих ординацій до сойму і сенату. Про цю справу говорить виразно розпорядок президента з 13. ч. м., яким розв'язано сойм і сенат, а саме, що від нових законодавчих палат президент держави вимагає зайняти становище у справі виборчих ординацій до сойму і сенату. Отже означено тут точно головне і основне завдання будучого польського парламенту.

У згаданому розпорядку зазначено рівнож і загальну програму праці, нових, відновлених у своєму складі палат, а саме, що відновлений їх склад має причинитися до повнішого зв'язу течій, що нуртують у громадянстві. Сказано це дуже загальною мовою без подробиць з'ясування в яких формах мають проявлятися ті нуртуючі в громадянстві течії. Можна догадуватися — і так робить частина польської опозиційної преси, — що йде тут про реалізацію програми Об'єду Зєднання Народового (ОЗОН-у), чи тих засад, що їх проголосив творець тієї організації і її перший керівник у своїй декларації з 21. лютого 1937. р. На це вказувалаб до деякої міри відозва телерішного шефа ОЗОН-у ген. Станіслава Скаржинського, оголошена негайно після розв'язання сойму і сенату і трансмітована тогож самого дня через радіо.

В розпорядку президента подано і мотиви, що спонукали голову держави скористати з його невичайної прерогативи. Є ними суттєві перемиїни у внутрішньому житті Польщі, що сталися після останніх виборів з вересня 1935. р. Вони виникли — як кажеться в обговорюваному розпорядку, — в широких масах народу розуміння потреби активішої участі у праці для держави, про що знову подробиць згадується у відозві ОЗОН-у.

Але чи тільки події внутрішнього життя викликали цю будь-що-будь невичайну політичну появу, якою є передчасне й несподіване розв'язання законодавчих установ — сажа сумніватися. Безперечно на рішення президента держави мали вплив і зовнішні політичні події, головним чином становище Німеччини до Чехословаччини у голосній сьогоднішній світі справі судетських німців. Можливість такої воєнної загрози, в якій Польща ледви чи зумілаб вдержати нейтральність, не моглаб лишитися безслідно на рішення керівного чинника в державі. Річ йде про можливість найвищої обид-

нання сил польського народу, яке у великій мірі малоб рішальний вплив і на оборонну поставу Польщі у випадку збройних конфліктів недалеко П кордонів.

Консолідацію польського як і непольського громадянства в ході допомоги урядові мав перевести Бєспартійний Блок співпраці з урядом, якого батьком був останній маршал союму Валерій Славек, що рівночасно був і головним автором обов'язуючих тепер ординацій до союму і сенату. Цього завдання ББ не виконав і переїхав тільки в законодавчих палатах новий конституційний закон, що до основ змінив внутрішню правно-державну структуру держави при формальному збереженні в Польщі парламентаризму з введенням елітарної системи при творенні складу сенату.

Законодатні палати з 1935 р. створено під кутком апартиїстичності. На парламентській арені зникли і формально політичні клуби. Розв'язали навіть Бєспартійний Блок і зробили спробу творити регіональні і професійні групи на ґрунті аполітичності, що теж не вдалося. Як політичні представництва існували тільки клуби національних меншин (українців і жидів), яких формально-регулярно не призначено, а лише фактично толеровано. Система апартиїстичності і аполітичності в останньому польському парламенті потерпіла цілковиту невдачу. Цієї невдачі не направила і ОЗОН, позаяким осталося багато дуже впливових польських послів і сенаторів. Що більше на терені самого парламенту зачали зарисовуватися щораз виразніше обриси нових польських політичних угруповань, що брали ініціативу у свої руки, не оглядаючись зовсім на ОЗОН. Інша вже річ, що з цієї ініціативи найчастіше не багато виходило конкретного в реальній дійсності.

Більшість польського громадянства згуртована у різних своїх політичних партіях від ендеків до соціалістів, збоїкотувала перед трьома роками парламентарні вибори і не признавала морального авторитету нововибраних без її участі законодавчих палат. Кинула вона гасло перевести зміну виборчої ординації до

союму і сенату на демократичних засадах і негайно розв'язати парламент та перевести нові вибори. Голосно цього домагалися передовсім люди на своїх конгресах, вічах і у своїй пресі, додаючи ще й домагання амністії для польської берестейської еміграції з В. Вітосом у провіді. Ті політичні домагання польських опозиційних партій були головною причиною, що ОЗОН як проурядова польська партія не вибився й досі на чолі політичного життя у польському громадянстві.

Скордні передчасне розв'язання союму і сенату є доконаним фактом. Є і офіційна заповідь перевести виборчу реформу до парламенту. Отже сталося дещо з того, чого ждала польська опозиція. Чи вона тим вдовольниться, невідомо покищо і вяснить це найближчі дні. Вясниться передовсім остаточно становище найбільшої чисельно опозиційної партії людей, на приєднання якої урядові багато залежить. Але вже й нині мабуть можна твердити, що у цих нових виборах не візьмуть участі ані люди ані ендеки: одні і другі покликуються на брак можливості брати участь у виборах на підставі теперішньої виборчої ординації. Зате ППС, яка від довшого часу кокетує уряд, мабуть візьме участь у виборах посередньо, через своїх людей у професійних спілках.

Безсумнівне є одно, а саме, що рішальним чинником в державі дуже залежить на можливо якнайскоршій політичній консолідації польського громадянства з огляду на вагу міжнародних подій. Якими шляхами піде в недалекому часі внутрішня політична кристалізація в Польщі, нині годі точно передсказати. Можна говорити хіба про одно — про скріплення польських націоналістичних течій.

За останні три роки змінилось багато в нашу некористь, що вимагає і з нашого боку дійсного об'єднання наших національних сил з огляду на внутрішні події у самій Польщі, як не менше і на ті події, що можуть зайти невдовзі на європейській і світовій політичній арені.

Д-р Степан Баран.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордешакого 31.

лиж цей факт дійсність і коли він можливий і українській установі, то хіба нема слів, що його як слід нап'ятувати.

„Голос“ пише: „Можє це відірваний факт, але ось недавно довідався я, що в одному „Людому“ українському підприємстві подати робітниця заробляє... 25 грошів, не за годину, але цілий день. Довідався і до болю сором мені стало: адже знайомий із тими підприємцями, розпиналися колись вони „за крашу злю“ такого чи іншого „плебсу“. — А сьогодні словами: двадцять п'ять грошів за робочу днину і ще ласку чинять! Добиватися треба!“

Дійсно така робота, такий визиск в українській установі українського робітника є тимом не тільки крайне несправедливою поведінкою, але шкодить також дуже сильно ідеї національної спільноти. Коли чужий підприємстві визискує нашу селянську та міста, коли дилекцій нам лотить за вонючого селянина і не влого золотого на день знущується над людською гідністю українських сільських бідняків, то ми слушно гніваємося та нарікаємо. Але коли трапляється таке, що свій у своїй установі не соромиться конкурувати у визиску різні нуждарів з чужинцями, то яке виправдання може бути для такого підприємця?..

Одною з причин державно-національної негнотності сучасної Німеччини є енергійне вивчення офіційних чинників розв'язати соціально-господарських протиріччя. „Ми тільки націоналісти, але ми не менше соціалісти!“ — кличуть майже щоденно вожді Німеччини і свої гасла крок за кроком уводять у життя. А в нас, у країні півгектарових господарств, при постійній голодівці цілих окремих, у громадянстві, що має стільки безробітної інтелігенції соціальні та господарські проблеми мусять грати передову роль, як питання життя чи нидіння нації. Такий український підприємець, що вважає можливим тримати українську робітницю на 25 сотиках денно, є дійсно національний шкідник, не менше, коли не більший, як той лотник, що з українського селянина хотів би зробити щось з колоніального раба.

Другою стороною національної ідеї мусить бути ідея суспільної справедливості і нашої власної хаті.

Галапасництво на українській нужді.

Дуже життєвою та актуальною проблемою займається „Нове Село“ з 18. вересня у статті „Страшний визиск українських селян-емігрантів“. Привід до цієї статті дала „Новому Селу“ розмова з селянином бучачького повіту, що їздив до Латвії на заробітки та вернувшись, свідом обдурити, голодні, без сотика при душі — на кошт Міжнародного Червоного Хреста. Зміст тої розмови дає картину жаху. 14. серпня ц. р. виїхала до Латвії з бучачького повіту група мало- або безземельних селян числом 150 жінок та 50 мужчин. Уже на литовсько-польській кордоні перестерігали їх ті, що верталися з Латвії, що там же гірша нужда й голод та нечуванний визиск. Чотирьох з перемовників лотиського поліція в Турмонті арештувала, кариючи трьох з них 25-ма буками, а одного шестимісячною в'язницею. Засуджені походили з Золочівщини. Виявилось, що контракти в Латвії не мають ніякого значіння; робітники віддані на ласку й неласку господаря, у якого працюють. Платять за місяць не більше, як 30 золотих, а робота дуже тяжка. Вставати до роботи треба вже в 2-й год. вночі, йти спати в 11-й години. Свят не признають. Ще гірше з харчами. Зернівки годують т. зв. „дурною“, мішаниною вонючих селадів з бараболею та ячмінними крупами, що пливає в перепущенім кружляючому молоці. В харчах нечуванний бруд. Лайка і стусани, спадщина по царській Росії насущний хліб. Траплялись аж за часто випадки, що наших молодих дівчат-робітниць господарі насилували. Лотиський урядовець, шоправда, списав протокол з одного такою 18-літньою жертвою з Бучаччини, але на тім і кінець. Нічого дивного, що заманці заробітком українські селяни не чекають, аж мине 4-місячна умова, тільки втікають голі та голодні назад домі.

Таке діється з нашими бідними, мало- або безземельними селянами в Латвії, куди українським селянам без особливих перепон можна виїздити на сезонні заробітки. Латвія — країна мала та бідна, її мешканці — лотіши відомі з часів російської революції як авангард большевицької чехи зі своєї несправедливості та жорстокості. Тули по волі та ще більше по неволі жене наших селян нужда і голод на страшний визиск, на фізичні та моральні тортури. До Німеччини, де особаково нині велике запотее-

бування сільських робітників, українським сільським нуждарям — мабуть тому, що вони аж зі „східних кресів“ — дорога замкнена. В одній зі своїх щогорічних промов міністр народнього господарства Даре заявив, що Німеччині нестаток на селі найменше 100.000 сільсько-господарських робітників. Платять там непогана, харч людський, життєва обстановка культурна. Виїзять до Німеччини на сезонні роботи польські бідняки не раз тисячами та вертаються домі в непорожніх кишечках, не так, як наші нещасні сільські робітники, переживання яких описано на сторінках „Нового Села“.

Та використання людської нужди спеціальність не одних лотішів. У нас також таке можливе. „Голос“ з 18. вересня наводить у статті „Про що тут думати на бруку Парижа“, як „подробіщо“ факт що просто кличе до застанови та негайної заради. Факт видається неможливим і подямо його на відповідальність автора статті в „Голосі“ Б. Кравцева. Ко-

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

9. вересня біля могили поета відбулося велике зібрання з участю 30 совітських письменників і 20 композиторів. З вступною промовою виступив голова урядового ювілейного Шевченківського комітету Корнійчук. Потім промовляли поет Андрій Малишко, письменники Іван Ле і Натан Рибак, композитор Рєвущий, читали вірші, присвячені пам'яті поета Сосюра і Гофштайн. Увечері відбулися збори, присвячені Шевченкові, в канівському театрі.

З уміщених у пресі фотографій видно, що на березі Дніпра біля поетової могили збудовано спеціальний готель для приїзжиків. На горі збудовано великий мурований, на перший погляд дуже добрий, будинок меморіального музею. Музей, як зазначено, ще не цілком відкритий. На дубових щитах покищо вміщено небагато документів, фотографій і картин з поетового життя. В 1938 р. у музеї, як видно з наших записів, перебувало 40 тисяч відвідувачів з усього СРСР.

Одеса, Умань, Вінниця, Проскурів і Херсон раніше згаданих міст, готуються до Шевченківського свята.

Почалася підготовка до святкування і в воєноармійських частинах. „У військових бібліотеках книжки Шевченка читають на розголосі. Білці і командири із захопленням перекладають великого мистця, вивчають його“.

11. вересня Хрушов, Бурмистенко, Корнійчук разом з письменниками, поетами та іншими бар'ярами оглянули в музеї російського (так, так, російського!) мистецтва модель пам'ятника Шевченковій роботі Манізера. Проект пам'ятника ухвалено. Пам'ятник має бути збудований у Києві до 125-ліття народження поета. (Що пригадаємо, що вже була постановою Президії ЦСР, і навіть не в музеї російського мистецтва, про відкриття пам'ятника Шевченкові в проектом тогож Манізера в березні 1936 року. Про цей пам'ятник Манізер говорив, що він представлятиме собою „вєдєтєнську волю“ Шевченка, заглибленого в думи. Вся уява —

Найкращі і найдешевші

МАТЕРІАЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

ДІМ МОДИ

Львів — Європейський Готель

Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

Мусять бути зосереджені на цій постаті. Всі інші елементи пам'ятника прості, лаконічні і підпорядковані. Монолітний педестал з граніту червоного кольору встановлено на невисокому горбі, композиційно зв'язаному з майданом парку.

Пам'ятник має стати в парку імені Боровського (раніше він звався Миколаївським) на протилежному кінці до того самого місця, де перед революцією стояв пам'ятник Миколі І. Нічого й говорити, що думка поставити саме тут пам'ятник Шевченкові дуже добра і багатоглава.

Як бачимо з усього, большевицька влада, не маючи змоги протистояти ширенню культу Шевченка на Східній Україні, де він уявляється собою чи не єдиною залишеною ще фірмочку для національного почуття, намагається взяти це в свої руки, створити цей культ офіційним. І коли знаємо, що ім'я Шевченка перемогло ім'я чи не наймогутнішого володаря у світі Миколи І, коли ім'я Шевченка вийшло переможцем після всіх заборон святкувати його пам'ять, після всіх акцій його творів, конфіскації тощо, то чи можуть бути підстави для песимізму на майбутнє?

А тепер трохи про тамтешню Шевченкознавство. Київська комсомольська газета „На зміну“ почала друкувати оповідання Тупала „Земляк“, присвячене Шевченкові. „Літературна Газета“ не погодилася з фактом перебування Шевченка року 1850. в Орській фортеці і зробила з цього приводу догану газеті „На зміну“. „Комуніст“ вирішив оборонити комсомольську точку зору, „Літературна Газета“ її повила, а, при чому говорячи про Шевченка, живив таке висловлювання: „Ідучи до Сибіру, на каторгу, не сказав голови мужній громадянин, славетний син українського народу“.

„Вісті“ алогічно додають до цієї полеміки, що Шевченко-ж не був на каторзі у Сибірі.

Але ці-ж „Вісті“, як відомо, київська газета, а проте, поділяючи фотографію готелю біля Шевченкової могили, зазначають: „На батьківщині Т. Г. Шевченка“... Нічого, нехай учаться!

ЕПОХАЛЬНА ПОДІЯ.

Це вже про щось зовсім інше. Епохальна подія є в тому, що московська „Правда“ почала друкувати короткий курс історії всесоюзної комуністичної партії. І це ще нічого було, а епохальне те, що цього „курсу“ складено за безпосередньої участю самого „товариша Сталіна“ зрозуміло? Ну, і товариш Хрущов у вірнопідданській екстазі заявив, що всі українські партійні і непартійні большевики, всі члени українських профспілок мають вивчити цей епохальний твір, написаний зрозумілою мовою революційною, мовою Леніна-Сталіна. Нехай і не розуміють, а вивчити мусять!.. Колись „новобранці“ з України зразу-ж мусять вивчати „Бойський Устав“, і нічого, вивчали...

ЧИЮ ПИСЬМЕННОЇ ТВОРЧІСТЬ ЛЮБЛЯТЬ ТРУДЯЩІ УКРАЇНИ?

Відповіді на це, зрозуміло, не легко через різнорідні причини, але газета „Вісті“ вирішує це і просто каже: Трудящі України люблять письменницьку творчість Л. Толстого і тому в наклади кількох десятків тисяч виходять переклади його творів українською мовою.

А ШО ШЕ ЧИНІТЬСЯ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ?

Не можна сказати, щоб дуже добре чинилось. Не дбають про виконання державних зобов'язань. Тобто не здають державі натуроплати. По цілій кам'янець-подільській області раніше говорили, що нема ще намолоченого хліба, а тепер по деяких колгоспах нема де зсипати збіжжя, а державі не здають...

А ви думаєте, що в чернігівській області здають? Ні, не поспішають, зовсім не поспішають здавати, „ганебно“ відстають.

А у винницькій області, а в полтавській? Уявіть собі: теж саме, не здають та й тільки. Недаремно скликано з цього приводу пленум Центрального Комітету Комуністичної Партії України. З одного боку у зв'язку з різними міжнародними ускладненнями не слід би дуже дратувати населення „передового форпосту“ СРСР, з другого боку треба збільшувати державні запаси хліба у зв'язку з можливими ще більшими ускладненнями.

Ну, а на Харківщині „вороги народу“ взяли та „по звірячому“ забили комсомольця-станівця Орла.

Л.

тися по Лаврі, поки процесія не вийшла до церкви.

Внутрішній вид головної Лаврської церкви Успення безумовно імпозантний: величезна розмірами будова, маса позолоти, різьби, старинні ікони. Звертають на себе увагу образи, мальовані ще за часів Мазепи: воскросення дитини перед почаєвським образом Божої Матері (з 1710 року), чудесне врятування дитини від утоплення в крипиці, чернець з відятою татарями головою перед Почаївським образом Богородиці та інші. На образі чоловіки, жінки, діти у стародавніх українських козацьких строях, міщанських, селянських, шляхотських.

Найбільш святош Лаври це відбиток столі Богородиці на кам'яній скелі, що на ній з'явилася вона в 1261 році ченцем, утікачем із Києва, чудодійний образ Богородиці, перенесений до Лаври з Урлу в 1597 року (т. зв. Образ Почаївської Божої Матері) та інші св. Пова Заліза, ігумена Лаври, якого моші тут спочивають. Було це в 1675 року. Орда турецька облягла стіни Лаври: й ось-ось мала її здобути. На гарній молитві ігумена св. Богородиці з'явилася в оточенні ангелів над Лаврою, аби оборонити її від татар. Татари почали стріляти у св. Богородицю, та стріли їхні верталися і убивали самих татар, що таким чином погинули і повтікали. На стінах Лаври є старовинний образ, що зображає це чудо.

В Почаєвській Лаврі знаходиться тепер 15 церков, а під її мурами положені печери, що нагадують киево-печерські. В 1720 році Лавра перейшла була в руки греко-католицькі. Найбільша Лаврівська церква, т. зв. Успенський Собор, збудована була в 1771 році київським старостою графом Миколою Погодським і коштувала 5 мільйонів золотих на теперішні гроші. В 1773 році папа римський укоронував Чудотворний образ. Від 1831 року Лавра перейшла під володіння, як каже це якийсь віршун В. Крутик (пого брошурка про історію Лаври, написана віршами по українськи, єдина українська книжка, що продається в Почаєві на базарі), „царсько-православного монашества“ під управою якого залишається і досі.

Незабутнє враження робить симфонія Лаврських дзвонів. Головний дзвін, що висить на 63-метровій дзвіниці, важить аж 11,200 кілограмів, а голос його чути на 25 кілометрів!

У процесії з чудотворною іконою крім тисяч прочан брали участь митрополит Діонісій, архієпископ Олексій Кремлянський, 6 архимандритів та численне духовенство. Співав дуже великий і досить гарний мішаний хор. Вимова при богослуженні — московська, проповідь — московською мовою, написи на різних табличках у самій церкві — теж по-московськи; навіть голочинний возний Лаври — „церемоніймайстер“, з Олександрівською бородою, розчесаною посередині надвое та в розшитій сріблом лаврі, говорить тільки по-московськи. Одним словом про саму Лавру можна сказати словами Пушкіна: „Здесь русский дух, здесь Русью пахнет“.

Таблиці на подвір'ї Лаври тільки польські. По скінченні молебня обходжу численні крамничі в самій Лаврі: зі свічками, іконами, книжками, тощо. Серед книжок релігійно-морального характеру, видань різних років, до 1938 включно, всі в мові російській і ніодній української.

Питаю ченця, що продають:

— Виходить, що найбільше прочан маєте ви з губерній Владимирської, Рязанської, і Московської? Всі книжки для них, а так для нас тутешніх — ні однієї!

— Продаємо ще нам дають. Це діло управи Лаври.

Мандрівка до Почаєва.

II.

На пів дороги до Почаєва, кроків 500 ліворуч від дороги, серед садків під горою, завертає до невеличкої каплиці, із старими потрісканими стінами, що не розпались тільки тому, що мають залізним прутком.

Передня стіна каплиці дерев'яна, видно не так давно добудована. Коло каплиці залишки старих мурів, кам'яні хрести, напіва засипані землею та кам'яні надгробні плити. Це т. зв. „Богданова каплиця“. Оповідують, що коли гетьман Хмельницький ішов на Збараж, то на цьому місці дійшло до бою, підчас якого згоріла тут церква, та що решта її мурів стирчить тут коло каплиці. На місці цієї церкви гетьман велів збудувати каплицю, коло якої поховали й козаків, що загинули підчас бою. Козацькі могили очолені з отини українсько-візантійськими хрестами; під каплицею; бо кам'яні плити над каплицею зверх 90—100 років. Надписи на плиті досить легко, ще тепер можна прочитати. Саме коло каплиці проходили жінки з сусіднього села. Питаю, чи знають щось про каплицю, відповідають, що — „каплиця та й усе“. Більше питаю, чи не знали вони, що це „Богданова каплиця“, кажуть:

— Еге-ж, чули що Богданова зветься, а що могили козаків, то ми звідкіль знаємо?

Важко 10 кілометрів від Почаєва, я зустрів там рідні вояки, що після ранньої Служби пішли вранці додому. Де далі, то поворотні білише. Під Почаєвом їх було вже трохи більше, що трудячо було розминутися розв'язавши одні пішки, другі їхали повозками, треті на конях. Та найбільше пішки, більшими й меншими гуртами, босоніж, з тобінкою за

плечима, а часто ще зі зав'язаним у велику хустку образом „до покуття“.

Строї — найрізноманітніші: хлопці в гуцульських сорочках, дівчата з полтавськими рукавами, із строгими пасками червоними та чорними по краях (рубях) санток, білі й чорні свитки з Полісся, що хочете.

— Доброго здоров'я! — відзиваюсь.

— Лай Боже здоров'я! — відповідають.

— Чи здалека будете, кілько кілометрів ходу?

— Скільки верстов — не знаємо, а за три дні будемо дома.

Злибав одну велику групу поліщуків, що на палящих несли образ Богородиці. Дома будуть на 5-й день.

— Прийшли, кажуть, подивитися, чи такі справді, як ото у нас такі гуртки, Лавра вже не мала.

— А хіба у вас теж переходять на латиників? — питаю.

Всі мовчать, переглядаються. Аж обізався один старший чоловік:

— Ми, пане владу шануємо і слухаємо. Хіба-ж такі можна владу не слухати? Але віри своєї не міняємо.

Щкаво, що більшість прочан, це не діди й баби, як це колись було, а у 80 відсотках — молоді.

У самім Почаєві людей як блідя у вулицю. А вже найбільше їх коло самої Лаври. Я спізнався на Службу і попав на кінець молебня; обносили чудотворний образ коло монастиря, так, що в самій церкві народу було не дуже багато. Користуючи з того, мав я можливість озгляди-

А головна управа Лаври — це сам митрополит (родом із Владимирської губ. під Москвою), що й рахується ігуменом Лаври, а заступника собі вибрав одного з наймолодших архимандритів Лаври, страшного „канала“ десь зпід Тернополя...

Кождо другого такого кіоску з книжками питаю:

— А чи не маєте для мене якоїсь книжки румунською мовою, бо я румун, православний? — Нет, не маємо.

— Чому ж ви маєте тільки московські книжки, хіба тут якась московська держава?

— Ми, гаспадін, політикою не займаємося.

— Саме управа наша займається політикою, бо в польській державі та на українській етнографічній території визнають мову тільки московську. Чому не друкують тоді по румунськи, сербськи, болгарськи чи німечки?

Москаль-ермак на це мені нічого не відповів, а коли вже я відійшов, чув як говорив:

— „Наверно німецький агітатор!“

Коло Лаври — справжній ярмарок: крамниці з самоварами — „чайная“, із солодощами, оліями, лімонадою, хрестиками, образами Шевченка з жовто-блакитною стрічкою, а вже найбільше з образами. А людей, — людей, як комах. Повітря аж густе від гаму, піяюги та різних людських і нелюдських пахощів.

У велике свято всім тут видно добре ведеться: і власникам цих крамниць і віршувові Крутякові, що продає тут свою віршованку „Історію Лаври“ і найбільше таки самій Лаврівській Управі, що збирає тоді добрі українські гроші на рухунок московського інтересу...

Гремучишини.

Німеччина дістане Судети без плевбескиту?

ПОВНЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ.

Як говорять у Лондоні, під час лондонських нарад британські міністри станули на становищі, що

Німеччина повинна дістати без плевбескиту землі, де живе понад 50% німців. Плевбескит — це процедура штигна і повільна, не принесє негайного успокоєння.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА МУСИТЬ ЗІРВАТИ ВСІ СОЮЗИ.

Обговорюючи гарантії для нової Чехословаччини устійнено, що вона мусілаб урегулювати справи всіх меншин та зірвати всі дотепершні союзи.

Після лондонських нарад, що покінчилися коло півночі, появилася офіційний комунікат такого змісту:

„Представники урядів Франції та Англії широко обговорили теперішню ситуацію та дійшли до повного порозуміння щодо політики, яку треба вести, щоб мирно розв'язати питання Чехословаччини.

Оба уряди сподіються, що опісля буде можливо розглянути ширше порозуміння для безпеки європейського миру.“

ПРЕМ'ЄР ДАЛЯДІЄ ТА МІНІСТР БОННЕ ВЕРНУЛИСЬ ДО ПАРИЖА.

Прем. Даладіє причаїв з мін. Бонне на луганському майдані у Ле Бурже в понеділок в год. 9.40. На годину 10.30 скликано засідання ради міністрів.

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША ДО ПРЕМ'ЄРІВ ЧЕМБЕРЛЕНА І ДАЛЯДІЄ.

В год. 16. секретар чеського посольства доручив прем'єрам Англії та Франції письмо през. Бенеша, що його привезли окремим літаком з Праги.

Зміст письма такий:

Чехословацький уряд сподіється, що великодержави вислухають його думку та не зроблять ніякого кроку, не порозумівшись заздалегідь з Прагою. Він не визнає постанов великодержав, ухвалених без порозуміння з ним.

Величаве посвячення Лугового прапору.

Прегарна, осяяна ясним осіннім сонцем, неділя 18. вересня залишиться довго в пам'яті лугової молоді, яка того дня дістала свій прапор, під яким присягла вибороти кращу долю своєму беззаланному народові.

Вже в суботу 17. ч. м. пополудні на хідниках вулиці Львова можна було бачити в зелених лугових одностроях осмалених сонцем та вітром мужчин і дівчат в народніх строях. Це були делегати й делегатки, що приїхали до Львова з 3-ох повітів Галичини на посвячення прапору Лугової Організації. Приїхало — на жаль — лише по двох делегатів, бо влада заборонила взяти масову участь у цьому святі низовим „Лугам“ з подальших повітів, крім львівського повіту. Всеж таки в неділю передполуднем луговики (-чки) в числі понад 2.000 покрили площу Лугового Городу, де на степи прикрашені національними прапорами у провізоричний капличці відправив о. мітрат О. Базюк тиху Службу Божу в оточенні о. Семчишина та о. І. Назарка, ЧСВВ. Під час Служби Божої співав хор луговики з Миклашею і грає церковні пісні дуета оркестра „Зорі“. По відспіванні багатоголосств о. мітрат Базюк посвятив луговий прапор, що архаїчний в шовкової матерії малинового кольору; край його обшиті жовто-блакитними трикутниками. На лівій стороні видніє герб Львова лев, герб Києва св. архистратиг Михаїл, під ним виткана відзнака Вел. Лугу. З другого боку витканий образ козацького старшини, під ним напис: „Добро Вітати — найвищий наказ“. Прапор закінчений списом з білим бунчуком під ним і широкою стрічкою з написом „Великий Луг“.

В посвяченні прапору взяли участь представники „Прогресу“, „Зорі“ і „Волі“ зі своїми прапорами. Були теж представники УНДО і центральних установ від хресті батьки, обклали цвяхи по посвяченні. На це свято прибув теж представник уряду УНР ген. хор. Загребельний, представники воєводства і полк. Польський, командант окружного уряду П. В. і В. Ф. та кап. Вишневський.

По посвяченні прапору о. Іринеї Назарко, ЧСВВ виголосив добре обдуману патріотичну проповідь такого змісту:

Було в нас багато прапорів, але всі вони похилилися забарені кров'ю, бо на них видніли неповні девізи. Шож виписано на цьому прапорі Великого Лугу? Перше гасло — за Бога, що його узмістовленням є св. архистратиг Михаїл. XIX-ий вік був віком грабунку супроти Бога, бо Богові відібрано молодь, родину, суспільність і громадське життя, XX-те століття має бути століттям реституції. Богові треба звернути всі ділянки людського життя. І це завдання ставляє собі лугова молодь. Тому вона видає зав'язку боротьбу за закон без Бога, школи без Бога, родини без Бога і хоче адетронізованого Бога проголосити найвищим сувереном цілої вселенної.

Друге гасло — це гасло за Батьківщину. Луговики (-чка) католік розуміє, що любов Батьківщини — це категоричний наказ католицької віри, це надприродна чеснота і дитя любови Бога. Тому кожний луговик (-ка) мусить любити свою Батьківщину передовсім, у це люте время, коли на Сході під більшовицьким чоботом топчуть кожне почування любови Бога і Батьківщини. Ви, луговики (-чки), під дужими крилами цього прапору, в дисциплінованих рядах цієї організації виховуйтеся на борців Хреста, Католицької Церкви й Української Нації та зложіть собі обіт ніколи не збитися з того шляху, що його вам вказує Великий Луг. Тому визнаю хорунжого, щоб похиленьям лугового прапору віддав: перший поклін Богові, другий поклін — українському народові від його лугової молоді, його квіту та надії і тремтіння.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОНИСУВАЧІВ просимо зазначити, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й вразно, записати між рядками відступ (т. зв. інтерліній) і вживати паперу, на якому чорнило не залягає. Рукописи, що не відповідають цим умовам, Редакція може використати тільки з грудом.

Що писло „Діло“ 50 років тому.

П'ятниця, 21 (9) вересня 1938.

ХТО МАЄ ВЛАДУ В ТУРЦІ?

Допишувач з Турки пише: Великий річний ярмарок, що кожного року відбувається в Турції „перед другим Матією“ припав цього року на 18-го і 19-го вересня. Тому, що на ці дні припадали юдівські „мучки“ громадський уряд у Турції проголосив, що ярмарок переносить на 17-го і 18-го вересня. Закон на дозволяє переносити ярмарків, тому староства наказало проголосити, що ярмарок відбудеться як це мало бути, 18-го і 19-го вересня. Але ярмарок відбувся таки 17-го і 18-го вересня.

НЕСПОКІЙ У РОСІІ.

„Вістки про вибух якихсь неспокоїв на Кавказі все-ж утримуються. Особливо небезпечні неспокої — кажуть — проявилися в Батумі та його околицях, бо там віддали по десяти роках прилучення цих сторін до Росії давні турецькі посілості теперішнім їх посідачам на власність, з того вийшли великі спори. Також і в вороніжській губернії, в Красній Слободі, залуєвському повіту, проявились небезпечні неспокої серед тамошніх робітників. А саме під час ярмарку в тому місті юрба робітників напала на крамниці і побиваючи купців та інших людей палицями почала грабувати. Зроблено величезну шпиду, яку зареє у першій хвилині обрахували більше як на 100.000 рублів. У одного тільки купця забрали готівкою 75.000 рублів. З Воронежа приїхала вища влада, щоб звести порядок.

ТАК МОЖЕ СКІНЧИТИСЯ ПРОГУЛКА БЕЗ ЛЯМПОЧКИ „ДАЙМОН“

тий поклін усім учасникам та прихильникам лугової ідеї. Трикратне похиленья прапору і гарно виголошена проповідь залишили незагасну вражіння на всіх учасників.

З черги виступив перед прапор голова Вел. Лугу д-р Роман Дашкевич і виголосив багаторічну промову, при кінці якої відібрав від луговики лав приречення такого змісту: „Прирікаємо, що під цим прапором будемо вірно і чесно служити луговій ідеї для добра українського народу. Боже Великий, вежи наш прапор до слави і волі! Вежи нас до столиці України — Києва, до сили і перемоги!“

Слова присяги повторили за головою всі луговики (-чки), при чому піднесли праву руку до гори. Присутні на святі гості піддалися емоційній силі присяги і спонтанічно самі піднесли руки до гори, повторюючи слова присяги. В багатьох котилися сльози по лицю — з радості та зі зворушення. А на шогалі горло повивав жовто-блакитний прапор і блискало до ясного сонця золоте знамя Вел. Лугу. Незабутня картина. Оркестра відіграла луговий гимн „Гей у Лузі!“ і перша частина свята скінчилася в год. 11.30 передполуднем відходом луговики (-чок) з площі.

По короткій відпочинку уформувалася похід і луговики (-чки) вирушили з Лугового Городу на пл. св. Юра, де перед Луговим прапором, Старшиною Вел. Лугу та о. мітр. Базюком, о. Семчишином і о. І. Назарком відбулася дефільда. Луговики (-чки) мусили йти тими вулицями: Ісаковича, Шимоновича, Шевських, Львівських, Дітей і св. Тересі. Шотрасу визначила влада в останній хвилині. Луговики (-чок) привітали на пл. св. Юра українська публіка бурхливими оплесками. По дефільді луговики (-чки) вернулись тими самими вулицями до Лугового Городу.

Пополудні відбулися в Луговому Городі масові уриви палицями луговики, спітні уриви вільноруч з луговичками і ритмічні уриви луговичок. Найкраще подобалися танцювальні ритмічні уриви луговичок, окрема ритмічна урива до слави мити „Боже Великий, Творче всесильний“. Цей попис виглядав доволі ефектно і закінчився роздачею нагород та акційною в год. 5-й пополудні. Першу нагороду уривачу чину, що її уривував уряд УНР для найкращого Повітового Лугу, дістав делегат Повітового Лугу у Бродах. Лугу агломеру, теж гарну чашу ки Льва і Сузанки Радомських для найкращого Повітового Лугу, дістали делегати Пов. Лугу в Тернополі. Крім того роздано майже 60 образів делегатів „Лугів“. Публіки на площі виповнювало небагато, зате вона залігла суцільні гори в'ялки. Чи так повинно бути?

Сторінка без політики.

Як англійці занонно не слухають законів.

Законом, що його англійці найбільше „обходять“ є закон про недільний відпочинок. Цей закон у дуже точних постановках устійнює приписи, що їм мусить підчинитися господарське життя цілої Англії.

Ножники... до нагніток.

Хоч автори приписів намагалися зредувати їх дуже точно та ясно, проворні купці зуміли знайти безліч викрутів, якими вони послуговуються, щоб законно не повинуватися законам. Класичним зразком викрутів є спосіб, як продавати в неділю ножники до голення. Купець каже клієнту, який хоче купити ножник, чи вони потрібні йому до голення чи до вирізування м'ясо. Клієнт, який знає в чому річ, мусить відповісти, що до вирізування м'ясо, бо тоді ножники стають автоматично хірургічними приладами, які мають виконувати хірургічні функції. Тому теж вільно ними торгувати і в неділю. Коли клієнт відповів, що ножники потрібні до голення, то купець мусів би йому відмовити про продажі ножників.

Тютюн на кредит.

Крамниці з тютюновими виробами можуть бути довше відчинені, ніж інші крамниці, але під умовною, що вони одночасно продають солодощі. По год. 8. вечором не вільно взагалі продавати тютюнових виробів. Але тому, що закон не каже, що не вільно тютюну, чи папіросок дати на кредит, знайомі клієнти можуть дістати папіроски, тютюн і цигара, щоб лиш не платили грошей.

Автомати можуть працювати і в неділю, бо закон про недільний відпочинок не торкається Використовуючи привілей автоматів, кожний цигар може продати клієнтові якийнебудь товар у неділю, однак під умовною, що гість сам собі вибере товар, сам запакує і сам відплатить суму вкине до автоматичної каси. Бо каса автоматом, значить усе в якнайкращому порядку.

Білий рахунок, банківські розплати (чеки й переливи), вексели (банківські, інкульовані, а vista в золоті), дрібні ощадності, купівельні цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзкіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонат векселів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотний кредит,
Організування промисл підприємств

Сестри Гітлера.

Дві сестри Гітлера, Ангеля й Павла появилися разом із братом підчас урядової паляти в нагоді ніриберського конгресу.

Ангеля — дочка Альойза Гітлера та його другої жінки Анни є сестрою фірера лиш по батькові. Вона багато старша від нього. Вона була брутетка з рішучими рисами й поведінкою. Своєю молодістю вона провела у Відні, в яку важко заробляла на життя. Якийсь час вона була кухаркою, візках виїхала заміж за робітника Раппеля і десять літ тому похована.

Коли Гітлер став вождом Німеччини і замінив в Берхтесгаден, він запросив її та сестру Павлу, щоб вони приїхали до нього.

Ангеля приїхала, якийсь час вела навіть господарство канцлера, описав виїхала заміж за професора Мартіна Гаміша. Шлюб відбувся без якого розмови. Ангеля Гітлер-Гаміш живе

замкненим життям, нікого не приймає й ніколи не говорить про політику.

Павла — це дочка Альойза Гітлера та його другої жінки Кляри Погіна і є рідною сестрою фірера по батькові й матері. Вона має 41 літ, живе постійно у Відні. Заміж вона не виходила, залишилася старою дівкою та має славу жінки з прикрою вдачею.

На запрошення Гітлера приїхати до Берхтесгадену, Павла дала відмовну відповідь, однак від часу аншлюсу її бачили вже не раз у Берхтесгадені, Берліні й перед кількома днями в Нірибергу.

Вона жінка незвичайно скромна, самітня, майже ніколи не відчиняє без потреби уст і при запитах обмежується лиш до коротких однослівних заміток.

Мудра красуня.

Манія на різні конкурси краси набрала в різних краях різних розмірів. Денеде, нпр. в Америці конкурси краси стали не лиш буденним явищем, але стали вони теж чинником проаганди, всемогутньої американської реклами. Красуні, які здобувають нагороди стають відразу „словами“ у своїх містах, чи околицях, виринняють відразу як фільмові теж чинники вірки та найчастіше вони виходили заміж. Якщо якийсь красуня не вдалося зробити кар'єри, така дівчина заломлювалася і ставала людиною нездатною до життя.

Тому справді як небуденне явище треба запитувати подію, що недавно трапилася в Америці. У місті Даргем вибрали королевою краси молоденьку, 18-літню дівчину Катерину Перінс.

В інтерв'ю, що вона його дала спрагненням різних сенсаций репортерам провінціального щоденника, панна Перінс заявила, що за один лиш тиждень після того як вона здобула назву королеви краси, дістала 150 подружніх оферт від мужчин, які її особисто не знають, лиш бачили її світлина. Наймолодший із кандидатів на мужа мав 18 літ, найстарший 82. Міс Перінс заявила репортерам, що вона не думає скористати ні з одної офери, бо хоче вийти заміж із любови, за людину, яка її знала би і яку вона знала би. Авторів листів із подружніми офертими вважає вона маловартісними і пустими людьми, які гордилися лиш своїм подружжям із преміальною красунею.

Помінялись дітьми.

Варшавська прокуратура поставила в обвинувачення дві матері, одну католичку й одну жидівку за обмін дітьми. Ця незаконна обміна відбулася в таких умовах:

В 1933 р. обі жінки породили у варшавській лікарні майже одночасно дві дівчинки. Згодом як дівчатка почали підростати в одній почав сильно зарисовуватися семітський тип одної з них, дочки католички. Мало цього, почала сильно виступати схожість між нею і мужем жидівки. Обі жінки почали підозрівати, що дітей підчас купелі випадково поміняли. Вони звернулися до лікарні й там їм відповіли, що такий випадок справді можливий.

Не зважаючи на те, що обі матері зспіли привязатися до дітей, вони рішили помінятися дітьми. Тут виринули невеликі труднощі: вихована в католицькій домі дівчинка була охрещена. Однак це не стримало матерей і вони заміняли таки дітей. Тому, що заміну перзевели без ніяких формальностей, обі жінки мусять відповідати перед судом.

Правдива Карльсбодська сіль є добрим лікувальним засобом при застуді горла. 1/43

ВЕСЕЛЕ

РЕКЛЯМА ЛІТНИЦА.

В одній підгірській місцевості стоїть пансіон із двома лазничками, який має шумну назву „Санаторія“. На рекламних летючках та в часописних оголошеннях подано: „Лікар дома“. Якийсь добрий знайомий власника пансіону питає одного разу:

— Навіщо мешкає властиво лікар у вашому домі?

На те господар з усмішкою:
— Мешкати, то він у мене не мешкає, але кожного дня він сидить у мене п'ять до сім годин і грає в тарока.

МЕЩЕНАТ.

Один багатий судовий радник відомий був із того, що багато приставав із мистцями та залюбки їм помагав. Одного вечора він зайшов до невеличкої каварні, в якій збиралася мистецька братія і застав при окремій столику гурток похнюплених наче сичів мистців. Досвідним оком обкинув радник усіх та відразу догадався яка причина їх пригноблення. Він сів до них, викинув портфель і промовив:

— Мої панове, ви були недавно такі добрі, що позичили мені по 10 золотих. Із найбільшого лизачістю можу їх тині вам віддати.

І при тому поклав перед кожним 10 золотих. На те один із мистців дивиться на нього гостро й каже:

— Вибачте, пане раднику, але від мене ви позичили 20 золотих.

Бенкет з нагоди... котячих роковин.

Між власниками котів Англії, Франції та Америки вибух зазвятий спір про те, в якій із тих країн живе найстарший кіт. Досі „першуном“ Англії, в якій жив кіт — як ми про це не знали — що прожив 21 літ. Тепер той кіт, а що англійці не хотіли так легко покласти першенства, проголосили конкурс на найстаршого мишолова, який був би наслідником старого попередника. Та цей конкурс не вдалося, бо американські аматори котів проголосили, що в Америці є кіт, який пожив 23 роки життя. З тієї нагоди одно з англійських котячих котячих роковин того котячого сеніора. Юніорська підчас бенкету на почесній фотелі

учасники бенкету щедро частували себе алкогольними напінками. На бенкет запросили були навіть президента Рузвельта, але він (зовсім арозуміле) відмовився від тієї почеси. Генеральний директор почти виголосив при цій нагоді довгу промову про розвиток товариства приятелів котів, посадинок підкресляв усі добрі прикмети кота й вихвалявав його ненаганну поведінку. Підчас бенкету учасники оповідали собі різні котячі анекдоти.

Мабуть французи позавидували американцям котячого рекорду, бо часопис „Ле Жур“ проголосив анкету для своїх читачів, чи вони не знають старшого кота, або бодай такого старого, як американський.

Похорони бл. п. Миколи Бенцаля.

Вістка про смерть артиста й режисера Миколи Бенцаля надішла громадянство Коломийчаче грім з цього життя. Всі знали, що він від 8 вересня почував себе погано (мабуть уже й на інстанції „Марусі Богуславки“ 7. 9 відчував якісь недомогання), а 9 вересня в 3-ій год. ділення терця поспукалось нагаю так, що треба було хитати лікарів. Та йні погляди на стан недужого рідники, через те ніхто не думав, що катастрофа близько. Тимто коли вона прийшла, схвилювала глибоко всіх, що знали й любили артиста, а товаришів глибоко пригнобила. Бож відійшов від них молодий, у 47-ім році життя, і то дуже не в пору: як закріплюючи великого діла — обізнаний найкращих мистецьких сил для служби рідній сцені... Коломийське громадянство відчувало, що на його впад обов'язок зайнятися похоронами дорогого Покійника і почати сплату догук, затягненого в тілі людини, що своє життя віддала беззапечно на службу народові таї не мала ні часу ні змоги виконати свої обов'язки супроти найближчої родини: дружини й дітей... На жалібній нараді дня 15. вересня, скликаній Організацією Українців міста Коломий, під проводом о. прелата Ол. Русина, кошовано пам'яті Покійного — одноклассником мовчавою, опісля устійнено форму й лад похоронів та вирішено покрити всі видатки, зв'язані з тою трагічною подією. Поручено теж справу матеріальної опіки над сиротами й рішено поставити ту справу на ширшу і тривалішу площину. Втілюючи до неї цілу таїнську область. Похорони відбулися в п'ятницю, дня 16. п. м., з дом. жалоби при ауд. Власова ч. 7 від п. ва Кузьмів, що гостили в себе Покійного з родиною. Пень випав мричний, холодний, роси дошник. Але не не вплинуло ні на кількість місцевих учасників, ні на хід похоронів, зменшило тільки участь селян. В 14-ій год. почато жалобні відправи при участі 8-ох священників, опісля промовив сеньор театральної дружини арт. Рубчак, прощав Покійного від товаришів сцени. Потім

внесли товариші Покійного „дорогі останки“ його керманіча-друга. Розвинувся похід (від керманіча арт. мал. Лукавешко). За крестом і херугами йшла місцева сердичишкільна молодь, за нею довгий ряд вінків від різних груп, установ та осіб (21 крім вінків від найближчої рідні), між ними прекрасний вінок з червоної калани, дальше два трембітарі з Космака, селянська оркестра з Печеніжця, за нею мужеський хор „Бояня“. Зіграна оркестра і знаменитий хор виконали попередньо догук (найже трикільно-метрову) дорогу згід залізничного двірця на північар. За хором духовенство, а дальше караван у ціптах між двома рядами артистів, що віддавали своєму директору й режисеру останню прислугу, за ним жінка й три сини Покійного, театральна дружина, делегації установ і громадянства, а всі поважно, чвірками. Коло Народного Дому похід зупинився і з батьком Музю після жалісного голосіння трембіт проф. Дм. Николішин попрощав великого артиста й режисера від коломийського громадянства. На церковному порозі переняв провід похоронів о. прелат Ол. Русин, а в церкві після панахиди, відспіваної мішаним хором „Бояня“ виголосив коротке але глибокою ширістю надихане слово о. М. Кисіль. На цвинтарі доплів похід шобно в год. 18-й. Там після відправи над розкритою могилкою попрощав свого товариша палко і з глибоким жалем реж. Блавацький від Союзу діячів театрального мистецтва, д-р Сабат і інж. Гнатюкова від косяківського громадянства й жіноцтва, а дир. І. Михалевський від драматичних гуртків Коломий. Пісню „Видиш, брате мій“, відспіваною спільно артистами й „Бояном“ покінчили серед холодних імлистих сутінків сумний обряд.

Другого дня в суботу в 7. год. відбулося в парохіальній церкві поминальне Богослуження, якого вислухала вдова й сироти, театральна дружина й декілька колом. громадян. Потім театр відіхав до Городенки.

Мусоліні домагається плебісциту

В СУДЕТСЬКІЙ СПРАВІ.

ПІСЛЯ АНШЛЮСУ.

Мусоліні причаляв учора на контрторгпедоші до Трієсту і виголосив там промову перед великими юрбами людей.

Навкзуючи до повсюдного розвитку Трієсту, Мусоліні згадав про аншлюс як про подію, якої очікували мільйони і які ніхто не протривав. Тепер Трієст найшовся в новому положенні, — він приготований на кожну можливість. Він рахує на власні сили, тому з усякої ситуації вийде переможно.

Я став знову частим гостем у них. Моє упередження до тої дівчини почало хитатися. Трудно було за літню жінку дати Василу. Нї одної хвилини ця дівчина не думала зробити з нього зарплатної машини. Скромні доходи Василя, що ледки вистачали на його потреби, дає двох людей уже були за куці. Ця донька вантаж досить добре ситувальних людей не боїться ніякої прити. Сказуючи вони не тримати, отже вона виконувала сама всю домашню працю. Я її заставив то при баді, то в кухні, то при шурванні підлоги — і ніколи не бачив її у поганому гуморі. Через подари, якішине часто в літі їх венувано біланимюю, а проходили у зимку, де заставив завжди той сам обряд: Василь, прихований до своїх руко-тилів користав з його приходу, щоб розминати задубілі члени. Ми закурявали і заводили жидкуват. Згодом до нас приєднувалися Алла, яка в останніх часах вишуквала собі якийсь лекцій, щоб побільшити свої доходи. Вона подала нам неодмінний чай і ми всі троє сідали і весело та мило сиділи нам час. Я спостеріг, що Алла завжди була ознайомлена про все, що виліє її чоловік, знала теми і темі праці. Висловлюю, що він радився з нею, перш ніж узяти її частини. І такий завжди склалася в сім'ї Василя, хоч дещо в лугішому, так би мовити вислові. До всього, що він робив і казав вона ставилася просто з побожістю. Чужі ж тоді швидко чоловічина з жінкою, як вона дає йому все те, що він сам винишав? Його чинили, якщо бачиш відомості, як пригрозити Василю а не міг не відіграти до неї за те пригрозити. Дамі бачи.

ПЛЕБІСЦИТ.

Є хвилини у житті народів, коли державні мужі не мають права відповідальності, лиш мусить її прийняти — і то з гордістю. Не лише з огляду на вісь Рим—Берлін та на прикзні азамини на Мадярщині і Польщею, але і з огляду на почуття совісті та відповідальності, треба ствердити, що

чехословацьке питання у теперішній розогненій стадії може найти лиш одну розв'язку: Плебісцит для всіх народів, що їх гнобила дотепер т. зв. Велика Чехословацьчина — держава, яка зовсім не має органічної єдності.

„МІСЦЕ ІТАЛІЇ ВИБРАНЕ.“

У хвилині, коли події розвиваються з темлом лавини, необхідно ділати скоро, щоб не допустити до краю її ускладненя. Зрозуміли це бритійський прем'єр, коли прилетів з Лондону до Берхтсгаден; справді всяка проволочка могла тоді спричинити катастрофу. Не зважаючи на московську кампанію, європейські народи прийняли концепцію успішної розв'язки справи.

Віримо, що в останніх годинах діжде до жорстокої розв'язки конфлікту.

Бажаємо, щоб есентуальний конфлікт зальюкалізовано і обмежено. Але якщо це не вдасться і дійшлось до загального конфлікту, за Прагою чи проти неї, то місце Італії вже вибрано.

ВРАЖІННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Вся німецька преса широко реферує промову Мусоліні та подає репортажі з Трієсту. Виявляється, що промові Мусоліні прислухувалися гурт німецьких націонал-соціалістів.

ВРАЖІННЯ НА МАДЯРСЧИНІ.

Мадярська Телеграфічна Агенція повідомляє: Не лише мадярські політичні кола, але й широки маси прийняли промову Мусоліні з великим здивуванням. Мусоліні — не перший з ірвілізних державних мужів Європи, який отверію закликав сиривеланості для Мадярщини; мадярський народ того ніколи не забуде йому.

Мадярські товариства і приватні особи масово висилають приватні телеграми до Мусоліні. Їх думка сканіати спеціальні збори по всіх містах, щоб висловити чолобитню Мусоліні.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ ВИХІВ З ПРАГИ, ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ З БЕРЛІНА.

Львівська вечірня преса подала вістку, що німецький посол вихів з Праги і чехословацький посол у Берліні покинув Німеччину.

„МИ ДОСІТЬ СИЛЬНІ, ЩОБ ВТЯГНУТИ ЦІЛУ ЄВРОПУ У ВІЙНУ.“

„Право Ліду“, виступаючи проти плебісциту у справі придушення Судетів до Німеччини, гостро атакує „західні демократії“. „Можливо — мовляв — що ми за слабі, щоб перемогти Німеччину, але доволі сильні, щоб втягнути цілу Європу у війну“.

ВИНЯТКОВИЙ СТАН У ЦІЛІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Праський уряд проголосив винятковий стан у цілій державі.

На тій основі припинено загарантовані конституції громадянські вольності: свободи особи і дому, тайни листів, свободи преси, право зібрань та товариств. Начальники краів можуть видати дальші постанови.

В НІМЕЧЧИНІ ПОВСТАВ СУДЕТСЬКИЙ ДОБРОВОЛЬЧИЙ КОРПУС.

3 Дрездену повідомляють урядово, що там утворено судетський добровільний корпус. Він має 40.000 озброєних членів і ділиться на 4 групи.

БЕРЛІН ПОГРОЖУЄ ПРАЗІ РЕПРЕСІЯМИ.

Німецький шарже д'афер висловив промову урядові півофіційною остерогою, що колиб чеський воєнний суд засудив Судетських німців, Німеччина виступить з репресіями супроти чеських громадян, які живуть у Німеччині.

ВІДОЗВА ГЕНЛЯЙНА.

Генляйн оголосив відозву до судетських німців такого змісту: „Ще тяжить над вами гуситсько-большевицьке насилья Праги, ми хочемо зброєю задати свободу суд німців. І не трайте надії, година визволення зближується. На насилья відповідайте насильям. Ваш земляки творять корпус добровольців і втілюють своє життя, щоб визволити батьківщину зпід чеського ярма.“

Провід судетської партії заявив у відозві, що праський уряд припинив партію незаконно, тому та постановою не правосильна. Члени партії обов'язані слухати вказівок, що їх встановить через радіо“.

84.000 НІМЦІВ УТІКЛО ЗІ СУДЕТІВ.

Як подають берлінські щоденники, з сегоду вечором урядово зареєстровано 84.000 Судетських німців, які перейшли кордон і сиривились до німецьких таборів.

КОНТРОЛЬ НАД ПРОМИСЛОМ, ЯКИЙ ПРІДУКУЄ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

Як подає румунська преса, бухарестський уряд рішив піддати під військовий контроль ділянки промислу, які продукують для національної оборони. Вже готові матеріали-анвентаризують, над продукцією нових без нагляду міністерство військових справ, маркі й агентами та аутрірних справ.

ТУРКИ З РУМУНІ ТА БОЛГАРИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО БАТЬКІВИЩИН.

Від довшого часу турецький уряд сириває до Туреччини турків з Болгарії та Румунії. До Чанаккале та Смирні прикаляє до 15.000 турків, до інших жовтків приїде до 10.000.

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ У ШВЕДІ.

У цілі Швеції відбулися вибори до місцевих та генеральних рад. Як виходить з доповідних обчислень, соціал-демократи зискали більшість мандатів, правічі втратили. У Стокгольмі соціал-демократи здобули 56 мандатів на 100. Самоуправні вибори будуть мати місце в шведській владі на вибори до парламенту.

ДАЛЬШІ ЗАВОРУШЕННЯ В УСРС.

В полтавській та луганській округах відбулися селянські заворушення, до яких долучилися робітничий. Війська ГПУ вступили проти заворушених селян. Окремі військові частини вилізли на Луганську розкладає сириву заворушення.

